

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

15. januar 1776.

Indføds-Retten,

hvorefter Adgang til Embeder i Hans Majestæts Riger og Lande forbeholdes alene de indfødte Undersaatter, og dem, som derved lige agtes (1).

Publiceret den 29 Jan. 1776. Cancel. p.1.

Vi Christian den Syvende, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsteen, Stormarn og Dytmersken, Greve udi Oldenborg og Delmenhorst, etc. etc.

Gjøre alle vitterligt:

At det har længe været Vor Bestutning, ved en Grund-Lov under visse og fornødne udtrykkelige Indskrænkninger at fastsætte, at alle Embeder i Vore Stater, Hof-, Geistlige, Militaire og Civile, af stor eller liden Betydenhed, ei kunne eller skulle gives til andre end indfødte Landets Børn, og dem, som dermed lige kan agtes; Billigheden selv vil, at Landets Børn skal nyde Landets Brød, og Fordelene i Staten falde i dens Borgeres Lod.

Alle Tidens Erfaring har og lært, at i et Land, hvor Ungdommens Opdragelse besørgeres, mangler aldrig duelige Folk, naar Regenten søger dem. Ogsaa kan Vi med Fornøjelse kalde for Tankerne Vores Fædrenelands Historie, fordi den kan af alle Stænder fremvise Mænd, som have tient, æret og reddet Landet, og med den ædleste Beslutning til deres udødelige Berømmelse opofret sig for **Kongerne, Vore Forfædre**, til at herliggjøre eller handthæve deres Regimente. Derfor have og Kongerne ømmeligen elsket deres Folk, og igien haft paa dets tillidsfulde Kierlighed de stærkeste Prøver, altid tilrede, naar de have været meest fornødne og Tiderne høist farlige.

Alle disse Betragtninger have født og vedligeholdt hos Os det Forsæt, ved en høitidelig og uforanderlig Anordning at forsikkre Landets Børn Landets Embeder. Thi omendskiønt Staten har haft, og Vi endnu i vores Tieneste have Fremmede, der med en Kriselig Nidkierhed have tient, og den Dag i Dag er, til Vores fulde Fornøjelse, tiene Os og Staten, kan Vi dog ikke andet end følge Billigheds, Kierligheds, ja Samvittigheds helligste Lov, naar Vi, efter at have gjort, og videre at ville gjøre gode Anstalter til Vores egen Ungdoms Duelighed, nu i saa Landsfaderligt et Øiemeed byde og befale:

1.)

Det skal fra denne Lovs Dag af agtes som en nødvendig Egenskab til at faae i Vores Riger og Lande Embeder og Tienester, af hvad Navn nævnes kan, være sig ved Hoffet, eller i den geistlige, civile og militaire Stand, at Personen er født i Vore Stater, eller af saadanne indfødte Undersaatter, som paa Reiser eller for Vores Tienestes Skyld kunde være ude af Landet. Til den Ende skal alle Vore Collegier eller hvo til Os Forestilling gjøre om Embeders eller Tienesters Besættelse, ligesom og alle andre, der have Ret til at udnævne til nogen Tieneste i Staten, under Vores Unaade nøie agte paa, ikke at foreslaae andre end Danske, Norske og Holstener, eller hvem derved lige agtes, og i alle Beskikkelser, Breve og Bestallinger skal udtrykkeligen indføres, at Personen har de Egenskaber, som efter denne Vores uforanderlige Anordning ere fastsatte. (Cfr. Pl. 15 Febr. 1776).

2.)

Lige ved Indfødte skal agtes alle de, som den 29 Jan. 1776 allerede ere i Vores og Statens virkelige Tienester og Embeder, skjønt de ikke ere fødte i Vore Lande.

3.)

Lige ved Indfødte skal videre agtes og ansees alle de af fremmed Fødsel, som allerede eie og besidde, eller herefter ved Arv, Giftermaal, Kiøb eller paa anden lovlig Maade komme i Besiddelse af Jordegods eller andre faste Eiendomme, i det mindste af 30000 Rdlrs Værdie, være sig complete Sædegaarde i Danmark, Jern- eller andre Verker og Eiendomme i Norge, Jordegodser i Holsteen, samt Plantager paa Vores vestindiske Øer, eller og erhverve sig, i det mindste til 10000 Rdlrs Værdie, Gaarde eller Fabrikker i Vores danske, norske og holsteenske Kiøbsteder, ligesom og Manufakturere og Fabrikker paa Landet, hvor samme findes og tillades: Dog at disse Eiere ved lovgyldige Beviser klarligen gotgøre, at Eiendommene ere dem selv, saavidt denne Sum angaaer, tilhørende.

4.)

Lige ved Indfødte skal fremdeles agtes de Fremmede, som boesætte sig, og blive her i Landet, og ved rene og gyldige Beviser lægge for Dagen, at de eie og have staaende i Vore Compagnier eller anden Vore Rigers Handel 20000 Rdlr. (Forandret ved Anordn. om Kiøbstederne i Island 17 Nov. 1786. 8 §. Cfr. Fr. om consign. Bankfonds 23 Jun. 1809. 7 § og Pl. 1 Mart. 1814).

5.)

Lige ved Indfødte skal endelig agtes:

- a) De Lærere, som fra fremmede Steder kunde indkaldes til Vores Universitet i Kiel, til St. Petri Kirke i Kiøbenhavn, til Missionen i Tranquebar, eller og til de i Vore Stater værende reformerte Menigheder, samt
- b) De fremmede Fabrikører, Kunstnere og Mestere, som til et og andet nyt Anlæg eller Indretning kunde i Vore Stater behøves.

c) Hvervinger vedblive, som hidtil; De sig ved Tapperhed i Vores Tieneste udmærkende Under-Officerer og Soldater forbeholde Vi Os at belønne. (See Pl. om Jæger-Corpsset 1 Aug. 1785, Regl. for Helsingørs borgerl. Artill. 2 Mart, 1804. 22 § og Regl. f. Khavns Borgervæbning 1 Jun. 1808 74 §. *Og Gen. Br. 19 Maj. 1804. Cfr. Resol. 21 Aug. 1804. (p. 609).*

6)

Alle Fremmede, som efter ovenstaaende 2, 3, 4 og 5 Artikle skal agtes og ansees lige ved Indfødte, og nu ere i Vores Lande eller i Vores Tieneste, have inden et Aar fra denne Anordnings Bekiendtgjørelse at indkomme til Vores Danske Cancellie med deres allerunderdanigste Ansøgning, at dem Naturalisations-Brev maa forundes, saafremt de ikke allerede have det, hvilket og for disse gratis skal udstædes. Alle de, som ikke iagttagte eller gjøre dette, blive af Os uden Forandring at ansee, som de, der selv have udelukt sig fra den Adgang til Embeder, Vi her havde tiltænkt dem.

7.)

De Fremmede, som herefter ankomme i Vore Lande, og i Overeensstemmelse med 2, 3, 4 og 5 Artikle kan vente sig Indføds-Ret, have allerunderdanigst at søge mod de sædvanlige Afgifters Betaling Naturalisations-Brev, førend de lige med Indfødte maae haabe sig Veien aabnet til Embeder.

8.)

I Henseende saavel til Vore Pager, som til Cadetterne ved de tvende militaire Etater, ville Vi, ligesom Vi og herved udtrykkeligen fastsætte, at intet Barn, uden det, der er eller kan agtes for Indfødt, skal og maa dertil antages; Fuldkommen forvissede om, at Vores Kongelige Huus vil til alle Tider med sine Pager helligen følge samme uforanderlige Regel, og i Almindelighed gjøre sig det til en kier Lov, ikke ved Hoffet af noget Kiøn at anvende uden Personer, der ere eller kan regnes for Indfødte, ligesom Vi og herefter vil have alle Stifter og Klosterer i Vore Stater forbeholdne ene og alene for Fruer og Jomfruer af Landets Indfødte eller dem, som derved lige agtes.

9.)

Alle de Fremmede, som ikke efter forestaaende 2, 3, 4, 5 Artikle kan eller skal ansees lige ved Indfødte berettigede til Forfremmelse og Embeder, have dog lige med dem fuld Frihed til at boe og nære sig i Vore Riger og Lande paa alle de Maader, som vore Love og Forordninger det tillade, og hidtil tilladt have, og der at nyde al den Skyts og Agtelse, som enhver af en christelig mild Regiering kan efter sin Stand vente, ligesom og deres her fødte Børn, naar de her i Staten forblive, tilhobe skal agtes og ansees fuldkommen for Indfødte. Ogsaa udelukker ikke denne Vores Anordning nogen i sit Laug eller Amt fra at blive i sin Orden Laugets Oldemand, Forstander eller andet saadant.

10.)

Da denne Vores her bekiendtgjorte Villie og Anordning er grundet i den uforanderlige Retfærdighed og i det naturlige Baand, som Arve- og Enevolds-Kongerne her i Riget have med Deres Folk; saa ere Vi overbeviste om, at

Regenterne stedse vil følge samme Tænkemaade, og derfor erklære Vi denne Vores Anordning for en uforanderlig og ubrødelig **Lov i Riget**, den **Vi** som **Konge** og **Fader** paalægge alle **Vore egne** Descendenter helligen at følge, og aldrig at vige fra, med mindre et saadant høistbetydeligt og for hele Staten sær vigtigt enkelt Tilfælde, som al menneskelig Forsigtighed ikke kan forudsee, skulde indtræffe, der kunde gøre en Undtagelse i denne Grund-Lov uomgiengelig nødvendig, hvilket dog i saadant Fald aldrig skal drage til Følge, eller svække denne Anordnings Kraft og stedsevarende Virkning.

Af samme Omhue for Vores Fædrene Folk, og for at handthæve det i den naturlige Ret, som Vi ved denne Vores Lov have vildet fastsætte, have Vi bedt **Vores Elskeligste og Eneste Broder Hans Kongelige Høihed Arveprindsen** at udstæde for Sig og Sine Descendenter en Forsikrings Act. at, om Arvefølgen skulde engang efter Guds Villie komme til den anden Linie i Vores Huus, denne naturlige og billige Lov da ligefuldt skal være og blive en Grund-Lov; hvilken Act og Vores Kiere Hr. Broder med største Fornøielse haver under denne Dags Dato udstædet, og hensendt til Bevaring i Vores Archiv. Ligesom Vi og ville, at tvende af Os Selv, underskrevne ligelydende Originaler deraf skal ved Konge-Loven henlægges.

Thi byde og befale Vi hermed vore Collegier, og dem, som i foregaaende 1ste Artikel ere nævnede eller derunder forstaaes, nøie at vaage over denne Lovs Iagttagelse, og omhyggeligen at vogte sig for sammes Overtrædelse:

Givet paa vort Slot Christiansborg udi Vores Kongelige Residentz-Stad Kiøbenhavn, den 15 Januarii Anno 1776.

Under Vor Kongelige Haand og Signet

Christian, R.
(L. S.)

O. Thott.

Luxdorff. P. Aagaard.

(Note 1)

Nøiere bestemt ved Cabinets-Ordre 18 Mart. 1776, hvoraf følgende Poster ere bekendtgjorte i efterfølgende Cancellie-Breve af 30 Mart. 1776:

A.) Til Stiftamtmændene

i Danmark og Norge samt Kiøbenhavns Magistrat og de Tilforordnede i Regieringen over de Americanske Æilande:

De, som efter Indføds-Rettens 3 og 4 § kan vente Naturalisation, skal for Stiftamtmændene i hvert Stift (i Kiøbenhavn for Magistraten, og i Vestindien for Regieringen sammesteds) gotgiøre, at de eie de fastsatte Capitaler; og skal Øvrigheden indestaae for Attesternes Rigtighed, samt i dem anføre de Beviisligheder, hvorpaa de ere grundede.

B.) Til Finans-Collegium:

1.) De Civile, som ere beviisligen paa Vartpenge, ikke Pension, eller som efter Kongelig Resolution have Løfte om Befordring før den 29 Jan. 1776, agtes at være udi Kongelig Tieneste, og kan, skiønt af fremmed Fødsel, stædes til Naturalisation.

2.) Da Kongen herefter, som tilforn, naar det Ham behager, vil benaaede Fremmede med Characterer, men aldrig vil, at disse derved skal troe sig berettigede til Naturalisation, Embeder eller Befordringer i Kongens Lande eller Tieneste; Saa skal Bestallingerne til fornævnte Værdigheder efter dette Øiemed forandres, og herefter intet indeholde, uden hvad den derved tilstaaede Ære og Rang alene angaaer; hvorover Formularer herefter indrettede skal fra alle Collegerne indsendes til Kongen Selv og Hans eget Eftersyn og Approbation, og, naar den er erholdet, da derefter alene bruges. (Heraf er den 1 § ogsaa bekendtgjort Directeurerne for det Kongelige Skatkammer, og den 2 § Departementer for de udenlandske Affaires).

C.) Til der tydske Cancellie:

1.) De i de Kongelige tydske Provintser, som efter Indføds-Rettens 3 og 4 § kan vente Naturalisation, skal for vedkommende Øvrighed gotgiøre, at de eie de fastsatte Capitaler, dog skal Øvrighedens Attester først indsendes til det tydske Cancellie og der erkiendes at være saaledes rigtige; Øvrigheden skal indestaae for Attesternes Rigtighed, og i dem anføre de Beviisligheder, hvorpaa de ere grundede.

2.) Alle de, som nu ere i Klosterne, ligesom alle de, som bevise, at de den 29 Jan. 1776 have haft Ret til Plads, og som inden den 29 Jan. 1777 begiere Naturalisation, kan vorde naturaliseerte; Hvorom de i de Kgl. tydske Stater værende Stifter og Klosterne skal advares.

3.) Alle de, som ere fødte i den Kielske Andeel af Holsteen før, som efter, den 16 Nov. 1773, og med Døbe-Seddel bevise det, behøve ingen Naturalisation, men agtes for Indfødte; De, som med Døbe-Seddel bevise at være fødte i Oldenburg og Delmenhorst før den 16 Nov. 1773, og, hvilket nøie mærkes, tillige kan beviisligen gotgiøre, at de den 29 Jan. 1776 opholdte sig, som Undersaatter, i Kongens Riger og Lande, de skal og ansees for Indfødte; Alle andre fra Oldenburg og Delmenhorst ere nu at agte for Fremmede.

D.) Til Admiralitets- og Commissariats Collegium:

- 1.) De a la suite enten ved Regimenterne eller ved Armeen eller og de paa Vartpenge staaende Officerer ere at ansee, som i Kongens virkelige Tieneste, da de tvertimod, som med Pension ere afskedigede, ikke kan, naar de ere fremmede, vente Naturalisations-Brev, hvorfra de efter Indføds-Rettens 2 § ere udelukte, med mindre de efter 3 og 4 eller 5 § dertil kunde være beføiede.
- 2.) De nu værende Kongelige Pager og Cadetter, samt de, som inden 29 Jan. 1777 gotgiøre med et skriftligt Beviis, at de derom for Indføds-Rettens Datum have haft Løfte, kan alle naturaliseres.
- 3.) Er som 3 § til det tyske Cancellie.
- 4 og 5.) Er som 1 og 1 § til Finants-Collegium.

E.) Til Generalitets og Commissariats Collegium:

- 1.) Er som 1 § til Admiralitetet.
 - 2.) Hvad de nu ved Borger-Compagnierne staaende Under-Officerer af fremmed Fødsel angaaer, da kan de, som have haft skriftlig Løfte om at forfremmes til Ober-Officerer, blive naturaliserede, saasomt der over disse bliver indgivet en beviist Liste; Men herefter skal ingen blive Under-Officerer uden de, som enten ere indfødte eller erhverve sig Indføds-Ret.
 - 3.) Er som 2 § til Admiralitetet.
 - 4.) Er som 3 § til det tyske Cancellie.
 - 5 og 6.) Er som 1 og 2 § til Finants-Collegium.
-